

Atbildot uz būvniecības nozares nevalstisko organizāciju jautājumiem par būvniecības specialitātes studentu sagatavošanu RTU

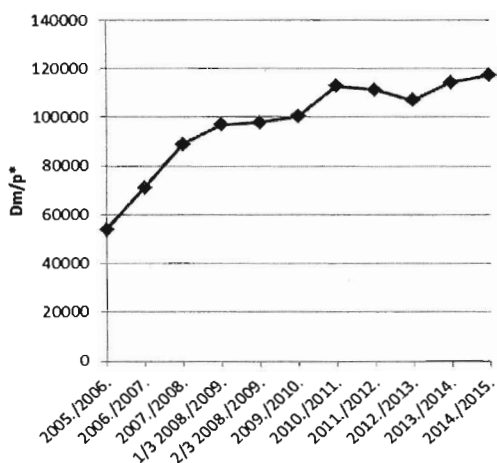
Rīgā, 2014. gada 12. decembrī

Rīgas Tehniskajā universitātē (RTU), Būvniecības Inženierzinātņu fakultātē (BIF) strādā augsti kvalificēts pedagoģiskais un zinātniskais personāls, ko apliecina starptautiskas zinātniskas publikācijas citējamās datu bāzēs un ekspertu veikums būvniecības nozarē. Tomēr pastāvošā izglītības pārvaldes sistēma un esošais akadēmiskā personāla finansējums neatļauj realizēt šo potenciālu augstākās izglītības apmācību sistēmā šādu iemeslu dēļ:

1. Kvalifikācijai neatbilstošs akadēmiskā personāla algu fonds

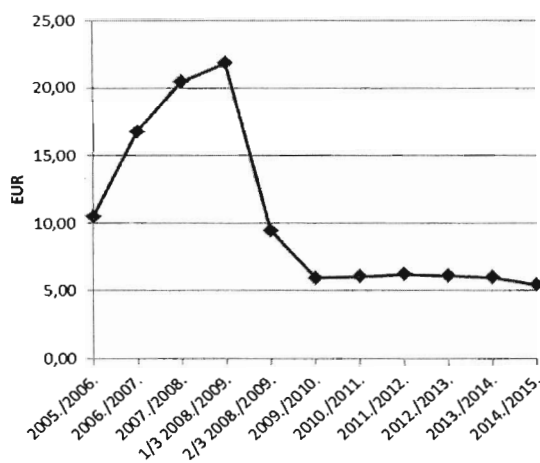
1.1. 2009. un 2010.gadā veikto budžeta konsolidācijas pasākumu rezultātā valsts finansējums augstākai izglītībai tika būtiski samazināts, kā rezultātā valsts budžeta dotācija vienai studiju vietai 2010.gadā ir samazinājusies vairāk nekā uz pusi, salīdzinājumā ar 2008.gadu¹. BIF valsts budžeta dotācija vienai pasniedzama apjoma vienībai no 2010.līdz 2015. gadam sastāda tikai 25-29% salīdzinot ar 2008. gadu, nesasniedzot pat 2005.g. līmeni. Savukārt pasniedzama darba apjoms palielinājies par 20% (skat. attēlu 1. un 2.);

1.2. Kopumā studentu apmācības realizēšanai (ieskaitot materiālo nodrošinājumu) no valsts dotētā finansējuma ~2098 EUR uz 2014. gadu BIF fakultātē nonāk ~48%²

Att. 1. Pasniedzamais BIF darba apjoms pa studiju gadiem

* Dm/p ir pasniedzamais darba apjoms = studentu skaits × kredītpunkti × nozares koeficients (2,9) × programmas līmeņa koeficients (1,0)

Att. 2. BIF algu fonds EUR uz pasniedzama darba apjoma vienību

¹ IZMzino_050711_IZ; Informatīvais ziņojums "Par uz rezultatīvajiem rādītājiem orientētu augstākās izglītības un zinātnes finansēšanas modeli un priekšlikumiem plāna ietvaros paredzētās valsts augstākās izglītības institucionālās reformas un augstākās izglītības un zinātnes pārvaldības modeļa reformas sekmīgai īstenošanai"

² Aprēķins iegūts, salīdzinot valsts dotēto finansējumu uz vienu studentu ar RTU piešķirto finansējumu vienam studentam profesionālā bakalaura studiju programmā „Būvniecība”

1.3. Aptuvena vidējā mēneša bruto alga BIF akadēmiskajam personālam katedrās ir 560 EUR, vidējais cilvēku skaits katedrā – 7,4. Kopējais katedru skaits BIF fakultātē, kas nodrošina profesionālā bakalaura studiju programmas RBCB0 „Būvniecība” realizāciju, ir 7 (kopējais budžeta studentu skaits uz 2014. gadu - 416).

2. Studentu priekšzināšanu un motivācijas trūkums inženierzinātņu studijās

Praksē realizējot, „nepieciešamību palielināt absolventu skaitu, piesaistot augstākajai izglītībai plašāku sabiedrības daļu, un samazināt to studentu skaitu, kuri nepabeidz studijas”³ caur prasību, ka absolventu skaitam programmā jābūt vienādam ar uzņemto skaitu, un neparedzot nekādu dabisko atbirumu, strauji kritusies apmācības līmeņa kvalitāte pamatā šādu iemeslu dēļ:

- 2.1. Akadēmiskais personāls būs spiests pazemināt prasību līmeni, lai izpildītu absolventu skaita plānu⁴;
- 2.2. Studentu savstarpējās konkurences trūkums, gan mācību procesā, gan darba tirgū specialitātē, rada studējošo motivācijas trūkumu;
- 2.3. Nepieņemami mazs skolu absolventu skaits ar pietiekošām priekšzināšanām tehnisko specialitāšu studēšanai. Novērojama acīmredzama pamatzināšanu lejupslīde ar katru gadu.

3. Eksistējošā būvniecības studiju programmu struktūra augstākās izglītības iestādēs

- 3.1. Attiecīgu MK noteikumu⁵ un pašu augstskolu virzītā politika⁶ palielinot humanitāro, ekonomisko un sociālo mācību priekšmetu blokus, neļauj dot daļu pamatzināšanu specialitātē, apmaksāto kontaktstundu trūkuma dēļ;
- 3.2. Sakarā ar paaugstinātām prasībām un atbildību būvspeciālistiem, kas definēti 2014. gada 1. oktobrī spēkā stājušajā Būvniecības likumā un ar to saistītajos normatīvajos aktos, jāpārskata studiju programmas „Būvniecība” saturs (skat. punktu 4.6).

Lepriekš minēto iemeslu dēļ, šobrīd nav iespējams realizēt nepieciešamību „uzlabot augstākās izglītības kvalitāti un atbilstību, lai studiju programmas atbilstu indivīdu, darba tirgus un nākotnes profesiju vajadzībām”⁷. Savukārt nepietiekami kompetentu būvspeciālistu darbības rezultātā, tiek radīti nopietni drošības riski sabiedrībai kopumā.

³ no AIP izstrādātās Latvijas augstākās izglītības un augstskolu attīstības koncepcijas 2013.-2020.gadam.

⁴ Uz RTU un IZM 2012. gada 30. janvāra līguma Nr. 27/67 vienošanās protokola pamata

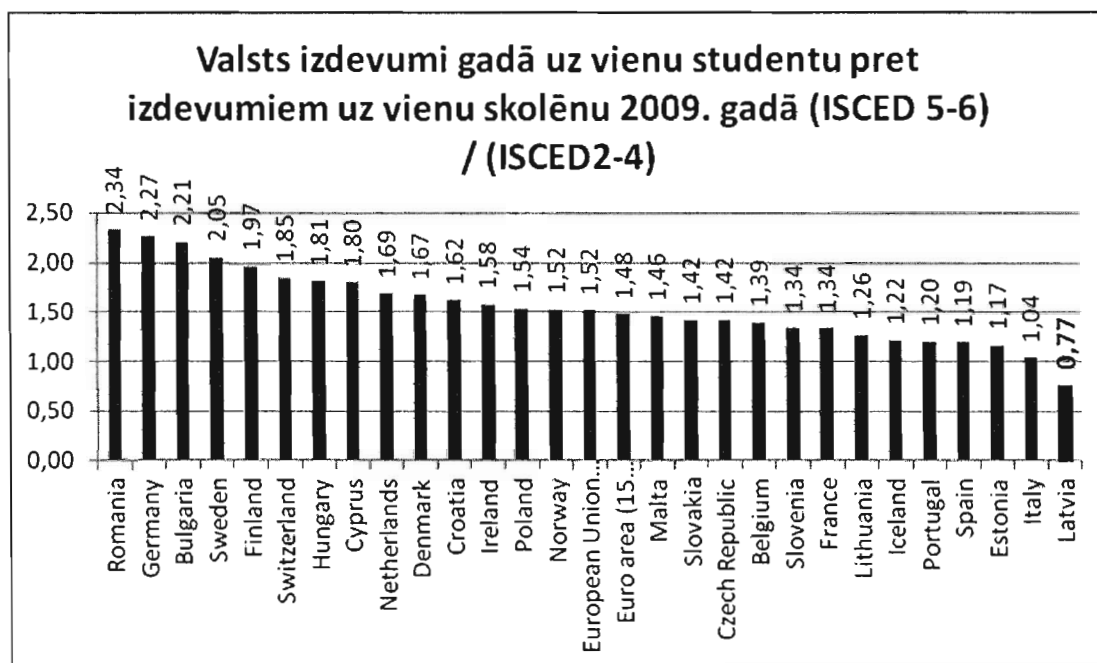
⁵ Ministru kabineta noteikumi Nr.512 par otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu no 2014.gada 26.augustā (prot. Nr.45 31.§)

⁶ Rīgas Tehniskās universitātes stratēģija 2014.–2020.g.

⁷ no AIP izstrādātās Latvijas augstākās izglītības un augstskolu attīstības koncepcijas 2013.-2020.gadam.

4. Lūdzam nevalstiskās organizācijas:

- 4.1. Ierosināt attiecīgajās ministrijās nekavējoties izstrādāt iespējamus risinājumus situācijas uzlabošanai;
- 4.2. Uzdot attiecīgajām institūcijām izskatīt esošā valsts finansējuma izmantojuma efektivitāti, novērtējot augstskolu izdevumus administratīvajai pārvaldei;
- 4.3. Novērtēt un uzdot attiecīgajām institūcijām studiju procesa kvalitātes paaugstināšanai, mainīt BIF atalgojuma fonda sistēmu no šobrīd esošās apmaksas par studentu skaitu uz apmaksas modeli par nodarbību, nosakot optimālo studentu skaitu grupā, atkarībā no nodarbības veida. Pasniedzēju atalgojumam BIF vajadzētu būt līdzvērtīgam būvniecības industrijas atalgojumam. Šobrīd ir gandrīz neiespējami docēšanai piesaistīt jaunus mācību spēkus un RTU kā pamatdarbu pamet augsti kvalificēti speciālisti ar doktora grādu;
- 4.4. Aktualizēt diskusiju par disproporciju valsts dotējuma sadalījumā izglītībā. Salīdzinājums ar citām Eiropas valstīm dots attēlā 3;
- 4.5. Ierosināt diskusiju par sankciju sistēmas ieviešanu visu augstskolu budžeta studentiem par nepabeigtu augstāko izglītību bez pamatotiem iemesliem. Piemēram, atmaksājot atpakaļ budžetā dotēto mācību maksu par vienu gadu, ja students tiek atskaitīts nesekmības dēļ;
- 4.6. Ierosināt attiecīgajām institūcijām identificēt nozares pieprasījumu pēc konkrētas būvniecības specialitātes absolventiem, lai augstskolas varētu pārdomāti plānot būvzinieņu apmācības procesu.

3. Att. Valstu izdevumi vienas studiju vietas (ISCED 5-6 līmenī) finansēšanai kā % no viena skolēna mācību finansēšanas (ISCED 2-4 līmenī) (2009. gads)⁸

⁸ Attēls no AIP izstrādātās Latvijas augstākās izglītības un augstskolu attīstības koncepcijas 2013.-2020.gadam.

Rīgas Tehniskās universitātes,
programmas „Būvniecība” metodiskā komisija šādā sastāvā:

Būvniecības Inženierzinātņu fakultātes, Studiju programmas „Būvniecība” direktors, Būvražošanas katedras vadītājs		Asoc. prof., Dr. sc. ing.	M. Vīlnītis
Būvniecības Inženierzinātņu fakultātes, dekāna vietniece mācību darbā		M.sc.	D. Brencē
Būvmateriālu un būvizstrādājumu katedras vadītājs		Prof., Dr. sc. ing.	A. Korjakiņš
Materiālu un konstrukciju institūta direktors		Prof., Dr. sc. ing.	A. Čate
Civilo ēku būvniecības katedras vadītājs		Asoc. prof., Dr. sc. ing.	K. Bondars
Būvkonstrukciju katedras vadītājs		Prof., Dr. sc. ing.	L. Pakrastiņš
Datorizētās inženiergrafikas katedras vadītājs		Prof., Dr. sc. ing.	M. Dobeļis
Būvmehānikas katedras vadītāja		Doc., Dr. sc. ing.	L. Gaile
Būvniecības Inženierzinātņu fakultātes, studentu pašpārvaldes vadītājs			R. Kalderauskis

(BIF, domes protokols Nr. 004 no 05.12.2014.
par programmas „Būvniecība” metodiskās komisija izveidi)